

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1924 évi május hó 11-én.
XII. Évfolyam * 9-ik szám.

Megjelenik havonta kétszer
Cluj—Kolozsádon, Strada
Nic. Filipescu 10. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
1 évre 75 Lei
2 évre 40 Lei
KÖNYVSZÁM ÁRA 3 LEI

AZ „ARANYKORSZAK“ TARTALMA:

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

A fenyítő kéz, melyet ő nem vesz észre 52-54

TERMÉSZETTUDOMÁNY

Dr. Ábráns és az elektronelmélet 158

VALLÁS ÉS FILOZOFIA

Husvét után 147

Álom egy szépséges husvét-i reggelről 148

Példázat a hamis sáfárról 155

Kérdések és feleletek 160

AZ IDŐK JELE

Vallásszabadság 159

Az egyház és a háború 159

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Megjelenik minden második vasárnap
Strada N. Filipescu 10. — Telefon 43

Szerkeszti Faluvégi Dénes

Előfizetési ára: egy évre 75 Ft

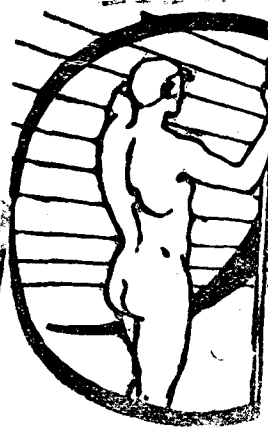
fél évre 40 Ft

Egyes szám ára 3 Ft

Csehszlovákiában egy évre 20 csehszlovák koronára

Levelezés és előfizetés címre küldendő
dendők „Aranykorszak”

Str. N. Filipescu 10. Cluj-Kolozsvár

A TÉNY-, A REMÉNY- ÉS A MEGGYŐZŐDÉSEN ALAPULÓ FOLYÓIRAT

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP. * * * * *

III. Évfolyam.

1924. május 11. vasárnap

9. szám

HUSVÉT UTÁN

A CIFRA ruhák felöltése által kiváltott ünnepi hangulat ismét a hétköznapiasság szürke köntösébe öltözött. Az egy pillanatra elhalkult köznapi lárma új lendülettel fekszi meg a lelkeket. Csak előre a tülekedés útján, legázolva a testvértársakat a mindennapi megélhetésért folytatott küzdelemben! Elmúlt a husvét! Elmúlt a feltámadás ünnepe! Az emlékeket a sutba vetjük. A feltámadás és a feltámadunk minden husvétkor fenhangon hirdetni szokott használatos ünnepi frázisokat ünneplő ruháinkkal együtt ismét a ládafiába, a ruha-zebrénybe tesszük. Pedig milyen kellemes, milyen szép volt ez a husvét! A feltámadásról szónokoltak minden templomban, minden szöszökről a feltámadásról szóló igék hangzottak el. **Jézus feltámadott! És mi is feltámadunk. Jézus a feltámadás és az élet!** E szavak járták be a falvak és a városok népeit. Rügyfakadásról, virágnylásról, mezők pásztijáról, a kihalt élet új életnek indulásáról, mint a feltámadás példáiról irtak a lapok. Csend volt, szépséges ünnep!... Sok helyen naponta háromszor is megkondultak a bűgő harangok. Templomba szólították az ünnepi pompába öltözött embereket. Szépséges álom!... Egy rövid időre, egy pár pillanatra, mintha még a gyűlölet is egy kissé elábbhagyott volna!

De csupán két napig tartott így, vagy talán háromig, vagy még annyi ideig se, talán csak amíg a templom székeiben ültünk? Ki tudná megmondani? Így történt és így történik ez minden évben. Minden husvét közeledésével készülődünk: jó előre új ünneplő ruhákról gondoskodunk, új felöltőről fiaink számára és új pántlikákról leányainknak. Rogós kalácsról, tojáspirosító festékről és még egyéb másról. Hajtjuk, izzuk magunkat, hogy az ünnep alatt mi legyünk a legélvőbbek. Megfeszítjük minden erőnket... Elvárható tehát az ünnepi hangulat...

Igy peregnek le napjaink és elfeledjük a feltámadást. Elfeledünk mindent! A lótas-

futás tölti be ismét életünket s céltalanul vágatunk előre. Így néz ki a mi rohanásunk, az emberiség rohanása! De mennyire nem így volt ez valamikor, hajdanában, az első husvét napján, páska ünnepén. Amikor őrzékek jártak házról-házra, hogy felkutatassanak minden kovászt és minden kovászt s a keresésben felhánytak érte minden zeget-zugot, kovász nélkül ünnepelve meg a nyolc napos husvétot. Régen történt így és csakis a zsidóknál! De hát nálunk keresztényeknél nem így kellene történnie? — kérdezné valaki. Vagy nekünk is, mint a zsidóknak, pászkát kellene-e ünnepelelnünk? Igen! Valóban! De nem olyan pászkát, mint teszik most a zsidók, hanem, mint Pál apostol mondja a Korintusiakhoz I. lev. 5. r. 7-8 versben: „Tisztítsátok ki azért a régi kovászt, hogy legyetek új tészták, miképpen, hogy kovásznélkül valók vagytok, mert a mi husvéti bárányunk, a Krisztus miéretünk megáldoztatott. Azért ünnepet szenteljünk nem régi kovászban, hanem a tisztaságnak és igazságnak kovász nélkül való kenyereiben!” „Egy kevés kovász az egész tésztát megposhasztja.” (Galatab. 5:9) Pál apostol szavai szerint pedig a következő cselekedetek hasonlíthatók a kovászhoz, vagyis megposhasztó hatásuk: „... Házasságtörés, paráznaság, tisztátalanság, bujálkodás, bálvány (pénz) imádás, büvölés-bájlolás, haragtartások, versengések, irigységek, haragok, patvarkodások, visszavonások, pártütések, gyűlölségek, gyilkosságok, részegségek, dobzódások és ezekhez hasonlók...” (Galat. 5:19-20) Van-e hát pászkaünnepe — husvétja a keresztényeknek? Igen! Valóban kellene lennie! De hova tértünk el az ősi hittől, az eredeti gyakorlattól? Elszakadtunk, s az ősi hit felől való emlékezetünk is már alighogy él. Olyanok lettünk, mint a füstölő gyertyabél, az út pora. A tévedés hamuja rakodott reánk, elfojtva a tiszta lángot, mely fennlobogott valamikor és útjelző mécses volt a sötétségben. Tisztítsuk el tehát a régi ko-

vászt, hogy legyünk új tésztává, mert még eltisztítható. Távolítsuk el lelki életünkről a fényt megölni készülő avultság hamvát, mert eltávolítható, hogy fellobogjon újra az evangélium tiszta lángja, mert kovászos állapotban husvétot ünnepelni nem lehet, mert amíg lelkünk zeg-zugaiban kovászt hordunk elrejtve, addig részünkre nem husvét és nem ünnep az ünnep, hanem szemfényvesztés, önámítás csupán!

Kovászatlan ünnepünknek — az igazság

ÁLOM EGY SZÉPSÉGES HUSVÉTI REGGELRŐL

ALMOT láttam és úgy tűnt fel előttem, mintha az egész világ a legnagyobb nyomorban lett volna és minden nemzet halálküzdelemben. A forgalom s az ipar, mintha teljesen megbénult volna és minden ember a felebarátja ellen emelte volna fel a kezét. Anarkia dühöngött mindenfelé, véres aratást rendezve minden rendű és osztályú népek közt. A nép dühös haraggal emelte fel kezét a zsarnokság ellen és minden más kizsákmányoló ellen a nagy tőkét és vallási jármat szétértette és buta haragjában elpusztított mindent a vasut, telegráf, telefon és oceán-gőzösök kivételével, amennyiben ezek megóvása a saját érdekét szolgálta. Isteni gondviselés következtében ez utóbbiak megkímélése által további érintkezést tarthattak fenn a népek, míg Isten haragja kitöltetett reájuk.

Sok ezer embernek Jeruzsálem lett a menedékhelye, melyet a népek még mindig szent városnak tekintettek és nem csupán zsidók, hanem másféle nemzetbeliek is menekültek oda. Számátalan ellenséggel megvívott nehéz harcok után láttam, mintha csendes béke, jólét, szerencse költözött volna házaikba. De éppen e pillanatban állott egy újabb nagy veszély előtt a város: erős ellenségek teljes pusztulással fenyegették. Az egész világ gyűlöléssel teljes, irigy pillantásokkal nézegette az újra felvirágzó Palesztinát, ahol a lakosok a szent város és templom újboli felépítéséhez fogtak és idejük sem volt és eszükbe sem jutott, hogy hadikészülődésekkel foglalkozzanak. Nagy lépésekkel közeledett Jákob nyomorúsága. Hogyan is védekezzenek! — Jeremiás 30:7.

Egy néhány évvel ezelőtt egy kicsiny társaság telepedett le Jeruzsálem mellett *Ram Allah*-ban, hogy erről a helyről figyelje meg ezen jelentőségteljes idő eseményeit. Itt látták Góg haderejét Palesztina ellen vonulni és Dédán, Tarsis és Séba seregeit a benyomulókkal szembeszállani. Az ellenséges seregek között volt Jeruzsálem városa beékelve, mint két malomkövé. (Ezékkiel 38:39) A Zakariás 14:1-5-ben ecsetelt Jákob nyomorúsága játszódott le szemem látára és valami csodálatos dolog történt a megdicsőített földön.

A tavaszi napjégyenlőség után az első új hold reggelén, a Jeruzsálem körül elterülő Judeai hegyek fölött, mint rendszeren, aranyugárban kelt föl a nap. Semmi szokatlan dolog nem jelezte előre a csodát,

és a tisztaság ünnepének — egyik husvétig a másikig kellene tartania és akkor el fog következni a feltámadás! Az egyéneknek, családoknak, a népeknek feltámadása, az egész világ feltámadása és se vége se hossza nem lesz a husvétünnepnek, amely napon „mindenek meghallják az Ő szavát még akkor is a koporsóban vannak is és előjönnek az életre“, mint tavaszkor a mezők pázsítja, virágok nyílása, fák fakadása, az új életre való kikeletre.

mely még a következő napfelkelte előtt bámulatba ejthette volna a világot. Ime elérkezett a régen megígért békeországoknak — a *hirdetett aranykorszak* kezdete, amennyiben az összes szent próféták által hirdetett áldásfolyamok megvalósulása elkezdődött.

A *Ram Allah*-i kicsiny társaság, melyhez jó magam is csatlakoztam, a Szentírásokból felismerve, hogy végül elérkezett ez az idő. Észrevette, hogy milykép kezdi lassan széteszlni a tavaszi napigara a sötét felhőket a népek egéről: „A tél elmúlt és virágfakadás kezdődött a földön.“ — Énekek-énekek 2:11-12.

E nap estjén rózsás fényben csillogott az ég, a nap alkonyával bíborfényre változott. A nyugati hegylancok hosszúra nyúlt árnyékai azt az utat árnyékták át, amelyen én és még egy barátom a *Ram Allah* társaságból Jeruzsálem felé haladtunk. A napot Olajfák hegyének déli meredekjén a próféták sírjai között töltöttük és az Absolon meg a Josafát király síremlékei mellett élvezetű úton lépkedtünk.

„Az én hitem“ — mondta héberül a barátom, melyet a Palesztinában éppen a most ujonnan tanult egyetemen tanultuk meg — „az én hitem próbára van téve. Lehetséges volna-e, hogy valami hiba vagy tévedés csuszott volna be időszámításunkba?“

Barátom valamivel fiatalabb volt, mint én és kissé előrehajolt testtartással lépkedve pálcájával követet félrecapta az útból, mialatt folytatta: „ismételten és ismételten felülvizsgálva a dolgot legkisebb tévedést sem vettem észre. Miért van ez a dolgok ez elhalasztása? Mi lehet az oka ennek?“

Teljesen osztom a nézetet — feleltem én — lán és valószínű, még egy kis türelmet kell megvárni. Ertelmünk és hitünk helyesek és egyetemen úgy érezteti velem, hogy e próbánk is nekünk vége felé érkezik. Azért kedves barátom, bízzon emeld fel tekintetedet. Az új föld ígéretének mihamarab teljesülni kell. Nézz bele csak abba a bíborfénybe, a királyi szinbe, olyan ez, mint egy nagy király közelgésének előjele! S még hozzá az elhalasztás nap csodás lehellete — találó képe az elmúlt koroknak. És ez az enyhe — a tavasz közelségét jelölő balzsamos lég! Csak tartsunk ki továbbra is a hitben, hiszen látjuk a fügefát — Izrael szimbólumát, a rügyfakadásában, sőt már leveleit is kezdi hajtani. Valóban egyetlenegy jel sem hiányzik már.

„mint az időkor végének bizonyítékai felől beszél a mi Urunk és Mesterünk!

Eppen az út egy hirtelen fordulójához érkeztünk, amikor észrevétlenül egy ember közelébe jutottunk. Mögött egy kötömbön üldögélt és úgy látott, hogy teljesen gondolataiba van elmélyedve. De mint hozzá közeledtünk, egy kissé meglepődött arcánál, de tüstént barátságosan mosolyogva fordul felénk és kedves köszöntéssel ugyancsak hébe-kébe kérdezte: „Nem éppen Abrahámról mondtak-e valamit?”

„De igen!” — feleltem én meglepődve — „éppen az ó-testamentumi Abrahámról beszélgettünk és az ó-testamentum hitéről, valamint e hírhöz fűzött isteni ígéretek felől.”

„Oh akkor kérem csak beszéljenek tovább is e dolgokról, és engedjék meg, hogy én is csatlakozzam hozzá.”

„Boldogan hívtuk meg, hogy tartson mivelünk és megkérdeztük, hogy talán idegen ezen a vidéken?”

„Igen is, nem is” — hangzott a válasz — „valójában ez az én hazám, bárha nagyon idegenszerűnek érzem is előttem, úgy, mintha valaki egy hosszú útból ébredne fel s amit álmodott, azt teljesülve látja. De „Abrahám” — ez a név nagyon érdekelt.”

„Az idegen e kijelentésére mindkettőnknek hevesen kezdett dobogni szívünk. A ram-allah-i barátomra fordultam egy hirtelen pillantás után így szóltam az ismeretlenhez: „Már a nagyon régi időkben Mózes könyvében meg lett írva, hogy az Isten ezt a földet Abrahámnak ígérte. De annak dacára, hogy Abrahám hosszú életet élt, egy talpalattnyit sem élvezett ebből. Most pedig látjuk a Szentírásokból, hogy Abrahám felfedezésének az ideje esedékes lett, az ő népe várja őt, hogy birtokába vegye a megígért földet, — és volt a mi beszélgetésünk tárgya, amint közeledtünk Önhez.”

„Lehetséges” — vetette közbe az ismeretlen — s a beszélgetés közben felragyogtak sötét szép szemei. Mély beszélgetés emberre ismertünk benne azonnal, aki tapasztalat és nagy bölcsesség felett rendelkezett. Körülbelül 30—35 évesnek nézhetett ki. Egy pillanatra teljesen gondolataiba merülve megállott, mire pár lépéssel előre lépett. Mi nem mertük megzavarni a csendet, egy különös valami visszatartott ettől. De gerjedezett a szívünk és valami rendkívüli érzést sejtettünk. A reménység és a félelem, kétség és vágy feltevése annyira megrendített, hogy alig tudtunk szóhoz jutni s így közeledtünk Jeruzsálemhez.

A Gestemáné kertjén keresztül haladtunk és körülbelül fél órára egy helyhez jutottunk, ahonnan át lehetett menni a várost. A távolban balról láttuk a vasútvonalat, ahová éppen egy vonat érkezett be. Felettünk egy repülőgép keringett könnyedén. A főállomáson felől autók jöttek az utcán.

„Az idegent nagyon meglepte ennek látása és egy pillanatra ismét gondolataiba mélyedt. Felemelt kézzel mintha csendet akart volna parancsolni — szemmel a várost. Végül ismét felénk fordult, mondva: „Ah, rendre csak feltalálom magamat. Már emeltem erre a képre, már láttam mégegyszer.” „Valójában” — kérdeztük egyre nagyobb meglepetéssel.

„Igen” — folytatta az ismeretlen. „Én láttam ezt az előttünk feltáruló képet — a füstölgő kemencét s a lassan utána haladó sok kocsikat, a repülő-hajót feltettünk s ezeket, mint villámokat ide-tova száguldó szekereket — egy látományban sok idővel ezelőtt. Egy fáradtságos nap estéjén nagy sötétség vett körül, amikor a feláldozott állataimra lecsapni akaró madarakat kellett elhessegetnem. Isteni felhívásra hoztam az áldozatokat, hogy feleletet nyerjek a kérdésekre, hogy ez ország birtokomba jutását miről fogom felismerni. Isten nekem erre értésekre adta, hogy amikor mindezt megvalósulva fogom látni, akkor érkezett el részemre az ígért beteljesedésének ideje. És most ime — ébren vagyok-e vagy álmodom? Valóság-e, amit látok, vagy ismét csak látomány?”

Mintha egy szánk lett volna — egyszerre kiáltottuk mindketten a legnagyobb meglepetéssel: „Ön kicsoda tehát? Mert csak Abrahám maga beszélhetne ilyenről.”

„Igazuk van, én Abrahám vagyok” — felelte ő — egész egyszerűen.

„Szótlanság és bámulat fogott el mindkettőnkben. Lehetséges-e végre, hogy valóban oly hosszú, céltalannak látszó várakozás után szemünk láttára játszott le a nagy történet és Abrahám feltámadott volna? Ki tudná felfogni: valóság-e ez vagy álom? Ezek a gondolatok cikáztak át bennem, amíg szóhoz jutottam:

„Ha Te valóban Abrahám vagy, akkor ez a Te országod Abrahám atyánk. Mi reméltünk és vártunk tégedet.”

„Oh! akkor ti bizonyval az én kíséretemül rendelt követek vagytok?”

„Semmi kétség efelől” — mondtuk mi. „Miért várjunk tehát? Jöjj, mi elvezetünk Téged a főszállásra, ahol többi barátaink vannak, akik szintén remélik és várják a Te érkezésedet.”

Mihamar beléptünk Jeruzsálem kapuján és mély gondolatokba merülve és ujjongó hálaérzettel eltelve sziveinkben szeltük végig a szeretett város vén utcáit. Mily öröm és tisztelet érte máma e várost! — jegyeztem meg menetközben. Igen, és éppen abban a pillanatban, amikor már elcsüggedtem — felelte a fiatal barátom.

Igy jutottunk el az „Ujvárosnak” nevezett városrészbé, ahol a várakozók egy szép házat tartottak fenn Abrahám fogadására, egyrészt, hogy méltó legyen az elhelyezése, másrészt, hogy a nemsokára odacsődülő nép befogadására alkalmas legyen.

Megérkezvén a csarnok előtt elterülő nagy térségre, nem csekély meglepetés ért, látván, hogy több irányból más csoportok is közeledtek és a nagy márványoszlopos csarnokba jöttek barátaikkal. Mily ragyogó szemek, s mily csodálat tükrözött vissza minden arcra! Most minden világos lett előttünk. Semmi kétség, a feltámadás napja elkezdődött. Csodálatos utitársunkat az oszlopcsarnokba vezettük, ahol az összegyűltek előtt őt, mint Abrahámost bemutatnunk. Leírhatatlan meglepetés, izgalom és öröm csillogott minden arcra s mindjobban fokozódott, amint csoportot csoport követett, akik az összegyűltek előtt, mint a feltámadott pátriárkák — Izák, Jákob, József, Mózes, Josué, Sámuel és még sok más lettek bemutatva és

kölesönösen leirhatatlan ujjongással üdvözölték egymást.

„*És elhozzák minden testvéreiteket minden népek közül ajándékkul az Úrnak lovakon, szekereken, hintókban, ösvéreken és tevéken szentségemnek hegyére, Jeruzsálembe.*“ — Ésaiás 66:20.

Egy sajátságos érzelemtől áthatva, mi ketten ismét az utcára mentünk, látni akartuk, hogy mi fog még történni. A meredek úton felhaladva, egy toronyhoz értünk, ahonnan szép kilátás nyílt a városra. Amint szertenéztünk, a legnagyobb csodának lettünk a szemtanúi, melyet valaha látott a világ.

Hosszu, ünnepeles menetben a kapukon keresztül fehér-ruhás emberek vonultak fel. Egyrészüket észak felől a próféták sírjainak irányából jött, mások nyugatról, egyrészüket a délen fekvő Hebronból, de a legtöbben keletről, az Olajfák hegyéről. Mindnyájan csodálatos énekeket énekeltek.

Betűszerint láttuk Ésaiás 35:10 beteljesülését, ahol többek között olvassuk:

„*Hisz az Úr megváltottai visszatérnek és ujjongás közt Sionba jönnek és örök öröm fejkön, vigasságot és örömet találnak és eltűnik fájdalom és sóhaj.*“

E feltámadottak közül egyik sem tudta, hogy honnan jön, mint a gyermek sem tud születéséről, ép, mint Ádám sem tudott a maga teremtéséről. Öntudatra csak azután ébredtek, miután az ujjongó teremtett testet szent angyalok az Istentől kijelölt helyen elhelyezték.

A pátriárkák sok asszonyai és hű szolgálói és a kevésbé kimagaslók is, — akiknek hű szolgálataik nem maradt jutalom nélkül — mind közöttük voltak.

Mindnyájan egy pont felé törekedtek. Nemsokára észrevettük, hogy ahhoz a házhoz vonultak, ahová mi vezettük Ábrahámot. Mire mi is visszasiettünk és éppen akkor érkezünk meg, amikor a menet a térre vonult, ahol azonnal intézkedés történt a feltámadottak fogadására. Egy elragadó jelenet tünt fel a csarnokból és mialatt megkapó szavakkal, szívélyesen mondott „Istenhozott“-at, felemelt kézzel parancsolt esendet.

Nagy elragadtatással és megilletődéssel beszélt a vezető a néphez. Rövidesen ismertette a lepergett világtörténelmet, elkezdve Krisztus idejétől és egy kissé jobban részletekre terjedt az evangéliumi korszak végéről. Azután reámutatott a földjűnkbe visszatért Izrael feladatára a világ helyreállításának munkájában és a következő szavakkal fejezte be beszédét:

„*És vezérel téged az Úr szüntelen, megelégti lelkedet nagy szárazságban is, és csontjaidat megerősíti, és olyan lesz, mint a megöntözött kert és mint vízforrás, melynek vize el nem fogy. És megépítik fiaid a régi romokat, az emberöltők alapzatait felrakod és nevezetel romlás építőjének, ösvények megújítójának, hogy ott lakhassanak.*“ — Ésaiás 58:11-12.

Azután a legközelebbi feladatra mutatott reá s figyelmeztetett, hogy mindent tegyenek a legnagyobb rendben és csendben. Beszédének végéhez érve, egy más csengő hang kelt szárnyra. Egy királyi megjelenésű férfi, akinek a hangja tiszta volt és a legtávolabb állók is megérthették.

„*Jöjjetek mindnyájan és tegyünk tiszteletet*“ — csendült meg a szerelmes lantosnak, Dávidnak a hangja — aki egy rövid, de elragadó beszéddel üd-

vözölte a népet és beszéde befejeztével hatalmas „Ámen“ zúgott a levegőbe, melyben, mintha egy hatalmas angyali énekharmonia belezengte volna: „*Dicsőség a magasságban az Istennek és a földön béke és jókarat az emberekhez.*“

Hamarosan új diadalmenetet alakítottak, mint régi korban (4 Mózes 10:2, 9, 10), ugyanazon módra ezüst harsonák riadója csendült fel. A zenekar vonult elől, utána az énekesek, azután Ábrahám és kísérete, az összes feltámadott atyák és pátriárkák, kiket néptömeg követett. A zenekar a jubileumi himnuszot játszotta:

„*Mikor visszahozta az Úr Sion foglyait, olyan voltunk, mint az álmodók. Akkor megtelt a szánkvetéssel, nyelvünk pedig vigadozással!*“

A nép pedig a refrainba kezdett:

„*Hatalmasan cselekedett velünk az Úr, azért vendezzünk! Akik könnyhullatással vetnek, vigadozzanak arának majd.*“ — Zsoltár 126.

A nemzetek — képtelenek lévén Jeruzsálemet védelmezni ellenségeikkel szemben, avagy azt féltetni — még mindig hangoztatni igyekeztek hazafiasságukat Palesztinában. Különböző állam- és kormányférfiak, akiknek tudomására jutott a dolog, alázták magukat s az Úr nevét hívták segítségül — aki híven beteljesítette ígérését — megszabadította őket szorongatott helyzetükből. Ennek közepében öröm és hála hatotta át szíveiket, aminélzeledni látták a menetet és egy hangot hallottak, melyről később kiderült, hogy az Ilyés próféta hangja volt.

„*Az Isten szekere húszezer, ezer meg ezer, közöttük van, mint a Sinai hegyen az ő szent házában! Napról-napra gondoskodik rólunk a mi szándékunknak Istene.*“ — Zsoltár 68:18, 20.

Mire egy fénylő felhő jelent meg hirtelen az égen egy tüzes oszlop, melynek ormáról aranyos fény szóródott szét, melyeken keresztül, mintha egy csodás királyi szék körvonalai rajzolódott volna ilyen az Ember fia, mintha megkoronázva ünnepszerűen tünt volna fel. E trón körül fénylő isteni angyali seregek állottak, akik, mint a nap, tüntek az Isten országában. Amint ezt a dicsőséget látta a nép, arca borulva imádkozott.

Azután a templom felett állapotodott meg a felhő, amely felé a diadalmenet közeledett. Rövid idő múlva az épületet a külső udvarokkal együtt ellepte a kellemes zene járta be a templom csarnokait, külső udvarait a feltámadottakat, melybe énekek is vegyültek és még soha nem hallott énekek csendültek fel.

A zene elhangzásával egy tiszteletet parancsoló lépett elő — és Josué, mert ő volt az — beszélt a néphez: „*Halljad Izrael — ti élők és feltámadottak! Ezen a napon mi tanúi vagyunk az Istentől részünkre megígért jó dolgok közül sem maradott el, egyetlen ígérlet sem maradott el, üresen maradt, üresen maradt.*“ Az egész nép ujjongással zúgta: „Áment!“

Ezt több rövid beszéd követte a feltámadottak és próféták részéről. Dávid a 45 Zsoltárral juttatta kifejezésre az érzéseit:

„*Fölbuzog szívem szép beszédre. Mondom, nézd (a világegyetem) Királyának szól! Trónod oh*“

örökvaló, igazságnak pálcaja, a te Királyságodnak pálcaja..."

Mózes, aki Aront már nem alkalmazta tolmácské- hatalmas beszédet mondott utalással az ő régen befektetett jövőjére. — 5 Mózes 33:25, 29.

"Boldog vagy Izrael! Kicsoda olyan, mint te? Nép, az Úr véd, a te segítségédnek paizsa!"

Megemlítve ezt is: „Akkor, amidőn megtiltatott ne- hogy a földre lépjek, az én szomorúságomban gyérséges látománnyal vigasztalt engem az Isten, megmutatván nekem az Új-Jeruzsálemet és örömmel, boldogsággal teljes jövő örökéletet ígért nekem. Most megadatott e drága ajándék, óh Izrael. Az Ő ha- lálával visszaváltott minket a Messiás, amidőn kiszen- dett a kereszten, a Golgotán. Ő a nagy pap, pró- és Király, aki felől én azt irtam, hogy ő reá hall- gasatok. Őtet hirdetem én ma néktek. Az óra elér- zett és részetekre az ígélet valóra válik. „Te ben- megáldatnak a földnek minden nemzetségei“, egy a pogányok féljék az Úr nevét és a föld minden királyai (hatóságai) megismerjék az Isten dicsőségét, amikor megépíti Siont (mint ezt most már látjátok) akkor megjelenik ő dicsőségben.“

Az éjszaka nagyon elhaladt már s egy új nap reg- ele közeledett. De mielőtt még magasra emelkedett volna a nap, még valami nagy dolog történt.

Két menetbe alakultak, de most már a kormány- szegi palota felé tartott, ahol a nemzetek képviselői követek voltak összegyűlekezve. A tornyokról és házak ormáról sok ország zászlait lengette a szél. Főtisztviselők és parancsnokok az meggyőző esemé- nyek hírére hallva, valószínű sejtették, hogy mi fog történni. Izgalomban várakoztak a nagy teremben. Ahelyt Dávid király vén zászlaja feltűnt a láthatá- ra és mögötte a menet és a sok feltámadottak — szívet jelétül az összes többi lobogókat félárbohra zszították.

Nemes, egyszerű, de kényszerítő méltósággal és megállással léptek be a terembe az ó-testamentumi hő- s, ahol aztán az államügyekről szóló állampapiro- kat az azzal megbizott tisztviselők nékik átnyújtot- ták. Ábrahám atyánk vette azokat át és Sámuel pró- ta által Dávidnak nyújtotta át, mire egy koronát

hcztak és a térdeire ereszkedő Dávid fejére helyez- ték el, mialatt a koronázásnál szokásos ceremóniát Sámuel végezte. „Élj örökké király“ — mondotta ő és hangos ujongás hangzott fel, mely megrázkodtatta a palotát, s a kívül álló nép is ujongott örömeben. Dávid király megkoronázásának pillanatában az ősz- szes, az idegen államok összes lobogóit leeresztették és a fehér csillaggal diszitett lobogót a legfelsőbb oromra tűzték, ahol azt kibontotta a reggeli szellő és az éppen felkelő nappal egyetemben jelentette be az aranykorszakot.

Mialatt a nyomortól és nélkülözésektől sujtott em- beriség még álmaiban hevert, egy új Király lépett trónra és egy új királyság, egy új ország emelkedett érvényre. Az előre jelzett ezer évre terjedő ötödik világbirodalom volt ez — fegyveres beavatkozás, vér- outás nélkül, „ezüst trombiták“ harsogásával és pom- pás zenével. Még mielőtt teljesen nappalra fordult volna az idő, a sajtóságos hír rádió- és telefon útján az egész földet bejárta: „A minden népek kívánsága elkövetkezett; készüljétek fel a jogra és igazságra, mert Sionból származik a törvény és Jeruzsálemből az Úr beszéde.“

Amint a nap magasabbra emelkedett, gyérbébb lett a ködös zlop és Bethánia felett állapodott meg, mint irva van:

„Akkor teremteni fog az Úr Sion hegyének minden helye fölét és gyülekezetei fölét nappal felhőt és ködöt s lángoló tűznek fényességét éjjel.“ — Ésaiás 3:5.

Erre fölébredtem és szomorú voltam, hogy ez álom volt csupán, de megvigasztalt az a tudat, hogy ennek a közeljövőben való teljesedése mellett tanuskodik a Szentírás. A valóság akkor egész bizonynyal mindezt nagyon, de nagyon felül fogja mulni, hogy akkor ujon- gásban fog kitörni az egész föld:

„... Örüljenek az egek és örvendezzen a föld, har- sogjon a tenger és minden bennevaló! Viduljon a mező és minden, ami rajta van! Örvend akkor az erdő min- den fája is!“

„Vigan énekelj az Úrnak te egész föld, harsanjatok fel, örvendezzetek és zengedeztetek! Zengedeztetek az Úrnak hártával és hangos énekléssel!“ — 96 és 98 Zsoltár.

B. F.

Korrajz

Ulciug-Völcsök szilágymegyei községben pár héttel a husvéti ünnepek előtt a község dobosa egy a jelen állapotokat nagyon is jellemző hiradást tette közzé, melyet szószerint közlünk:

Közhírré tétetik, hogy a „hivők“-nek az istentisztelet megtiltatik és Horotánál (a korcsmáros neve) a pálinka keltiterenkint 2 leivel olcsóbban adatik.

AZ ÁLTALAM láthatatlan, de millió mások-nak elég tisztán látható felém nyuló kézre mi van reá írva? Más szavakkal: „Mit mond valóban és mit gondol a közvélemény az olyanokról, mint mi, akik között tudvalevőleg mindenki építi magát mint egy kristályszemet az önmegelégedés fényes épületéből, melyben zavartalanul élünk?”

„Vagyok-e én valami, aminek hiszem magamat, vagy pedig teljesen más valami?” Milliók vannak közöttünk, akik meglepetve és munkára készen kelnének fel, hogy ha egy valóban IGAZ feleletet kapnánk erre a kérdésre.

Maeterlink „A méhek élete” című művében megmondja nekünk, hogy mit csinálnak a méhek, hogyha egy kis egér vagy más ellenség tolakodik az ő rajukba. Ők nem elég erősek ahhoz, hogy a tolakodó állatot kitegyék, hanem úgy rendezik a dolgot, hogy a tolakodónak a jelenlétét teszik tűrhetetlenné. Meggyilkolják szurásaikkal, majd megpecsétlik viasszal és elfelejkeznek róla.

Ez az ifju azt képzei, ahogy ő maga magát helyezi abban, hogy hogyan ég a cső, ő belehelyezkedik. A dallam fogva „könnyű pénzzel”, nem a „könnyű pénz” létezik. Az az édesatyja bolondos jó teremtés anyja tulédesgetésének.

Igy ül ő füstölögve és elgondolkozik. Ő nem látja a kinyújtott kezeit, akik közöttünk, akik boldog önhelyesléssel, mint a

Gyengeségeinket s különösen komoly gyatékosságainkat éppen úgy kezeljük, mint a méhek a kis egeret.

Ahelyett, hogy munkához fognának, szabaduljunk tőlük—amit megtehetnénk

EREDJ DOLGOZNI!

veseli őt általánosságban, úgy
öltözködve és gyönyörködik
melyen ül, nagyon puha és
anyal, kezében egy táskát
képzelete. Ő egy valóság:
jutott birtokába, vagy pedig
vagy pedig egy szerető
az idő.
közvéleményt ábrázolja; és mil-
ki a közvélemény kritikus
vagy törődnénk vele, egy
pezett ifju.

mentésével kellene élnünk, akik-
a megfelelő erő és képesség—mi
a mi fogyatékosainkat az önmeg-
és egyéb mentések által jól összevart
békendőbe. És azután meglehetősen

élünk velük, sőt úgy tekintünk rájuk, mint büszkeségünk tárgyaira.

Gyakran hallunk egyeseket így szólani: „Igen, nekem rossz temperamentumom van. Atyám a földhöz vágott volna bárkit a legkisebb sértésre. Anyám gyötörte magát a félelemtől, hogy apám veszekedés és zsörtölődés közben fordul fel. Így tehát a rossz temperamentum nálunk egy családi jellemvonás“.

Egy ilyen úgy tekint egy nagyon is kirívó jellemcsoportra, mint valami büszkeségre. Egy ilyen bepecsételte az „egeret“ az ömegerelődés viaszával és él azzal együttesben. És nem látja meg a közvéleménynek kinyújtott kezét, mely azt kiáltja neki: „Te egy *ostoba* vagy“.

Hallgathatnak egy nőt, aki becézteti kutyáját mondván: Igen, meg kell engednem, hogy a gyermekeim tesznek idegessé. Nem szenvedhetem őket. Mindig elrontanak valamit és iszonyatos lármát csapnak. Én hiszek abban a mondásban: „A gyermekek csak azért kellene, hogy lássák,

nem pedig azért, hogy hallják is őket". A modern gyermekek és szülőknek egyáltalán semmi figyelmük sincs mások iránt. A kis Fido (kutya) egy valóságos élvezet. Igen, harap ő is egyszer-egyszer, de nem túl mélyen.

E felett a nő felett egy fenyegető kéz lebeg, mely fenyíti őt. Ha ő azt láthatná, még sokkal idegesebbé válna, mintha sok-sok gyermekei volnának.

Sok autokrata és önelégült ember van, kik önző módon örvendnek a vagyonuknak, amit nem halmozhattak volna össze, csakis másoknak a segítségével. Ezek mondják: „Amim van, az az enyém. Senki sem dolgozott semmit nekem fizetés nélkül. Miért tegyek én valamit mások érdekében?”

Sohasem jutott az olyanak eszébe, hogy amije van azt meg kellene osztania azokkal, kik segítettek őt az összegyűjtésnél. Ő meg van elégedve avval, ha mások küzdenek az ő zsoldjukért, ami alig elégséges ahhoz, hogy ők egyik napról a másikra tengődjenek.

Hogy ha nem tetszik intézkedésem, szabadok, mehetnek másfelé, én nem tartom őket vissza—mondja ő. Ez teljesen kielégíti őt. Feléje is kinyulik egy fenyegető kéz, melyet ha ő meglátna, nem tetszene neki. A gondviselés azonban előtünk rejtélyes okokból megengedi nekünk, hogy örvendjünk ennek az egyenletlenségnek, építvén magunknak egy hamis világot és élvén abban háborgatás nélkül.

Szerencsére, a közvélemény kritikája néha többet tesz, mint bármely más hatalom; érezteti jelenlétét s eredményeket ér el *Nem az összes kezek láthatatlanok.*

Van egy óriási kéz, mely mind egyikünk felé nyulik, vagy legalább is 100 közül 99 felé. Csak hogy mi nem látjuk azt.

Nem csak a fent ábrázolt ifju az egyedüli, aki egy öntelt életet él nem dolgozva semmit és aki felé kinyulik a fenyítő kéz.

Egy képeséggel bíró ember, ki elhanyagolja az alkalmakat, csak félannyit végezve, mint amennyit birt volna, megelégedve egy olosó munka elvégzésével akkor, amidőn ő egy mérhetetlenül jobbat és nagyobb tudott volna végezni, sokkal jobban fenyítettik a kritika által, mint az olyan értéktelen teremtés, mely ábrázolva van képünkön. Mert a fent ábrázolt lustának az agyában sohasem fogamzik meg egy jó eszme. Ő sohasem ismerte meg tehetségének azt a szikráját, mely az emberi lényből egy dolgozó hatalmat alkot.

Kell, hogy egy másik nézőponttal is rendel-

kezzünk. Fel tudnánk fedezni azt, hogy meglásuk, mit sugalmaz nekünk a felénk nyújtott kéz.

Elámíthatjátok-e magatokat azzal, hogy a kaiser az ő béna kezével és egy féltucat önelégült fiatal éveken keresztül megelégedve, sohasem látták a történelem fenyítő kezét kinyújtani feléjük? Hiányában azon legelemibb reális képességeknek is, melyek naggyá és dicsőségessé tették nemzetét és hadseregét és ő azt a dicsőséget élvezte, mintha az övé lett volna és mintha ő szerezte volna. Tekintsetek rájuk ma! Még valószínűleg ők ma sem látják az általuk láthatatlan fenyítő kezét.

Még vannak aztán nemzetek és európai államférfiak, kik azon kísérleteznek, hogy a másikat megfélemezzék. Az együttérzésnek a keze feléjük van irányítva, azzal a felírással: „*Induljatok munkára! Építsetek!*” Ők azonban nem látják csak a szomszéd felé irányított kezét, de a feléjük irányítottat nem.

Ha feltudnánk fedezni a szükséges látást, hogy megismerjük az önmagunkat fenyítő kezét, hogy annak feliratát megismerve, tanuljunk is belőle, akkor ez a világ más világ volna.

Az életével megelégedett ember, mert több van, mint amennyire szüksége van, hozzáfog, hogy másoknak is adjon belőle, akiknek kevesebbük van, mint amennyire szükségük van.

Az az ember, aki nyugodtan hajtja a fejét álomra, abban a tudatban, hogy gyermekei van mit ennie és jövőjük biztonságban van, jövőben éberebben aludna, mert munkásainak gyermekeire is gondolna, akik még ma szenvednek a nélkülözések nehézségeit.

„Ismerd meg önmagadat”—ezt a jótanácsot régi görögök az atheni hegyen épült gyönyörű templomtornyukra írták.

„Ismerd meg magad és olvasd el a feléd kinyújtott kézre írott igazságokat”—nem-e ez volt napjainkban a mostani világnak legtalálhatóbb jelszava?

Ezer és ezer jelszavak vannak irva ezer ezer kézre, melyek felénk lesznek nyújtva mindegyik jelszó ezt mondja:

Te tulsokat gondolsz *önmagadra* és tulkeves másokra.

Az önmegelégedés megöli az energiát és a elhatározást. Tanulmányozd a saját gyengeségedet.

Egy férj, aki nem tesz mást, minthogy csinosan öltözteti feleségét, nem jó házastárs. Egy jó akarattal teljes szív többet jelent 12 karáté gyémántnál.

Hol volnánk, hogy ha őseink nem munkádkodtak volna a világ megjavítása érdekében? Mit végzel te az utánad következő világ megjavítása céljából?

PÉLDÁZAT A HAMIS SÁFÁRRÓL *Irta: RUSSELL.*

A SÁFÁR szó a mostani irodalmi nyelv szerint megbizottat (titkár, intéző, gondnok) jelent. A titkár rendszerint hivatalbeli, az intéző gazdasági, a gondnok pedig mindkettőben, sőt minden tekintetben való megbizott. Ilyen gondnok volt annak idején a tiszta és szilárd jellemű József a dúsgazdag Potifárnál, Egyiptom kábitó levegőjében (1. Mózes 39:1-6) vagy az igazságot szomjuhozó komornyik a délafrikai királyi birtokon. (Csel. 8:27) És ilyen alkalmazottat tart jelenben is minden herceg, gróf és báró ügyei intézőjéül.

A példázatbeli sáfárról gazdája — valószínűleg biztos forrásból — megtudta, hogy hanyag, nemtörődő, sőt mi több, pazarló, miért is magához hívatta és így szólott hozzá: „Azt hallom, hogy megbízatásodban nem jársz el hűségesen; ezt behatóan is megfogom vizsgálni s ha meggyőződom róla, hivatalodból elbocsátlak!” Mikor ezt a sáfár hallotta, így okoskodott: „Fel nem tartóztathatom a veszedelmet, mely készülöben van ellenem, mert gazdám tudatára jön a valónak s mivel kényelmes élethez szoktam, valamit ki kell eszelnem, amivel sorsomon könnyíthetek. Ahá! — felkiált gondolatait tovább fűzve — megvan! És nyomban hozzá is fogott, hogy a meggondoltak szerint cselekedjek. Összegyűjtötte hamarosan az adósokat s mindegyik tartozásából jókora összeget leütve, kijavította a nyilvántartási könyvet. Eddig tart a példázatbeli sáfár története. (Lukács 16, 1-7) A régi időben is igazságos dolognak tartották, hogy a gazda és sáfár között bizonyos időre szóló kölcsönösen kötelező okmány készíttessék, mely szerint a gazda azon idő alatt mással nem szerződhetik, a sáfár pedig számadást köteles bemutatni. A számadást azonban saját tetszése szerint készíthette, mert hisz az ő kezén fordult meg minden.

Az egész példázat — a könnyebb áttekinthetőség céljából — három részre osztható. Az első hét vers, a példázatbeli történet alkotja az első részt, az első nyolc vers, (ujraolvassa) maga az igazi példázat a másodikikat, a következő öt pedig (9-13) a példázat fenti részéből levont tanítás és figyelmeztetés ugyancsak példázat alakjában alkotja a harmadik részt.

Most pedig — miután a történetet előzetesen letárgyaltuk — figyeljük meg a második és harmadik részt, szóval az egész példázat jelentését.

Urunk tanítványaihoz szól most is, mert hisz mások meg nem érthették, ha hallgatták is őt, mint több helyen feljegyzik az evangélisták erre vonatkozó kijelentését. Néktek adatott — ugymond — hogy az Isten országának titkait értsétek, másoknak példabeszédek által szólok, hogy látván ne

lássanak és hallván ne értsenek. (Lukács 8:10; Márk 4:11, 12; Máté 11:25-27) De nem róluk beszél, mint talán sokan gondolják, mert ők az Urnak való felszentelésük előtt nem voltak megbízva Izraelben a legfőbb kincs: a törvény őrizetével és gyümölcsöztesítésével — kivéve Pál apostolt (Gal. 1:14) — hisz majdnem mindannyian halászok, vámszedők, szóval egyszerű emberek voltak (Máté 4:18-22; 9:9; Márk 1:16-20); felszentelésük után pedig hiven betöltötték a sáfári tiszteletet mindvégig, hanem Izrael egyik osztályáról, mely vallási tekintetben előkelő állást foglalt el, de a törvény kívánalmainak csak külsőlegesen felelt meg, valójában pedig tékozlott. (Lukács 20:45-47, 11:46-52; Márk 7, 6-16; Máté 15:1-11; 23:1-38) Ez az osztály, mint a felsorolt helyek bizonyítják az irástudók, vagy másképpen a törvénytudók osztálya, megkülönböztetesképp a farizeusoktól, kik a társadalmi életben töltöttek be magasabbrangu hivatalokat és a valláshoz csak annyi közül volt, mint a mai keresztyéneknek. Egyébiránt e két osztály jó barátságban élt egymással éppen, mint manapság. Ezért van néhol összevéve Urunk ellenük irányuló feddő beszéde, míg a példázatok tisztán csak az irástudókat rejtik magukban. Ők vannak e helyen is a „hamis sáfár“-ban megzemélyesítve.

A gazdag ember mennyei Atyánkat helyettesíti, mint sok más helyen is, (Máté 20:1; 21:33) kivéve a „gazdag és Lázár“-ról szóló példabeszédet, hol a gazdag ember épp a hamis sáfár megfigyelőjeképp szerepel, duskálva az atyáknak tett ígéretekben, melyekből a maradék: (Róm. 9:27) a Lázár-osztály silány részt kapott, élethivatásánál fogva távollattatván a törvénytől és az abból származó örömtől és áldásoktól.

Mégis kellő időben ez az osztály talált kedvet az Úr előtt, hogy a pogányok közül felvett tagokkal együtt alkotná Krisztusnak Testét. (Efézus 2:12-22) Igen! — a megigazult osztály, mely gyönyörködik az „arany gertyatartó“ fényben, szemlélve a végtelen bölcsességű és hatalmu szent Istennek csodálatos munkáját magasztos terve kinyilatkoztatásában és táplálkozik a „szent kenyér“-rel, használva a szükséges időben feltárt áldásokat, hálaadással bocsátván áldozatul az oltárra szerető szívének lobogó lángját.

A hamis sáfár jelképezte irástudó osztály gonoszsága a mérleg serpenyőjét lenyomta és a kegyelt helyről félre lökettek, méltó büntetését véve bűneiknek (1, 2 v.) De mily kegy, a derűs nap fénye őket is bearanyozza nemsokára, hogy lehulljon a homály, megnyílik a szemek világa és ragyogjon Isten dicsősége igaz és hamis szívében... nemsokára a „nagy Napon“ a boldog milleniumi évben!

A hamis sáfár világszerinti okoskodását az írástudók nem követték. Ezért hívja fel Urunk tanítványai figyelmét eme példázat által, mely a törvénytudók eljárásának épp az ellenkezőjét mutatja, mintha az írástudók keresték volna zsidó testvéreik szeretetének megnyerését, törekedve boldogulásukra s a megelégedés csendes állapotába hozva őket, velük egységben maradni. De mert ezt nem tették, őket is érintette a nemzetre tóduló nagy nyomoruság, mely Krisztus után 73-ban érte el tetőpontját, hozva gyászt, jajt és keservet kivétel nélkül mindenkre. Rosszmagviseletű egyének példájával szoktak hatni a serdülő ifjúságra a bűnös dolgoktól való elrettentésképp, daliás hősokeket mutatnak be a történelem lapjai a gyávák bátorítására és példálózni szoktak az emberek, mikor a valóságot kerülik. Urunk a közönséges emberi észjárás szerint beszélt mindig; példáit a természetből és a gyakorlati életből vette, hogy a még szentlélektől át nem hatott, de józan eszű, nyíltszívű és alázatos tanítványai megérthessék és mérlegelve szavainak fontosságát, megbecsüljék azt. E példázat tehát tisztán mutatja, hogy az írástudóknak nem kellett volna a köznéppel szemben keményszívűeknek, nyomorgatóknak és a törvény betűszerinti betöltését hajszálni pontossággal kívánóknak lenni, mert nem volt „csak egy igaz is” Urunkig, hanem inkább szeretettel kellett volna dédelgetni a gyöngéket, biztatni, vigasztalni a védteleneket s a próféciákból rámutatni Isten kegyelmes-ségére ahelyett, hogy a Jehovának csak büntető haragját mutatták be a törvényt nem ismerő s minden lelki áldást tőlük váró egyszerű néposztály előtt, különösen, mikor magukról is tudták és érezték, hogy az isteni kegytől távol állanak. De ők ezt nem tették, hanem dőzsöltek, uralkodtak és fenyegetőztek, jóllehet még a testi emberek előtt is elismert tény, hogy szeretettel párosult okossággal nagyobb eredményt lehet elérni, mint az erőszakossággal, amit a példázatbeli hamis sáfár eljárása is bizonyít, (3-7 v.) kinek csalárd tetteivel az írástudók nem gyakorolt helyes eljárására akart rámutatni, illetőleg mutatott rá Urunk, melynek megtörténte esetén dicsérendők lettek volna. A sáfárnak nem az eljárása, hanem az okossága volt dicséretreméltó, mely a világi egyéneknél ügyeik elintézése alkalmával gyakran előfordul és fordult abban az időben is, míg a törvénytudók, a törvény birtoklása által az akkori világosság fiai „nem tudták megbecsülni megtiszteltetésük, valamint meglátogatásuk napját, idejét sem”. — 8 v.

Hogy a hamis sáfár az írástudókat jelenti, könnyű megérteni, ha tudjuk, hogy a megigazulás állapota előtt nem lehet senki igaz. Ez állapot pedig csak Urunk elfogadásával következhetik be. (Róm. 5:1) Ő azért jött,

hogy békességet bocsásson a háborgó szívekbe és gyógyulást hozzon a hegedő sebekre. Az írástudók azonban mindezeket az ő fel-fogásuk szerint — nem nélkülözték, amiért mondá Urunk, ki jól ismerte gondolatmenetüket: „Az egészségeseknek nem kell orvos.” — De, ha — ezektől eltekintve — a törvény használatában jól forgolódtak volna is, a fenti okok miatt csak hamis sáfárok maradtak volna, amit Urunk megint egy szép példázatban örökít meg a gazda és mezőről hazatérő szolga esetében, hol minden elvégzett munkát hiábavalónak állít, mert hiábavaló is volt Nélküle (Zsidók 11:40) és azóta is azoknál, kiknek érdemét nem számítja be, számtalan külsőleges jótett, alamizsnálkodás és istentisztelet gyakorlása dacára is. De legalább tettük dicsérni való lett volna és az ujjáalkotás napján előnyükre szolgált volna, mert „ki-ki jutalmát veszi, amint cselekedett e testben jót, avagy gonoszat.”

Azt is figyeljük meg, hogy a fent felhozott okoskodások és példák gyakorlása nem az Úr népére vonatkoznak, mert a választott osztály mestere az Úr Jézus (Zsidók 12:2-4) példaadói pedig az apostolok, az első tagok. — Csel. 4:33-37 és a próféták. — Zsidók 11. rész.

Napjainkban az egyház hatalmasai — saját állításuk szerint — a Mózes székében ülnek. A nép nem ért és nem tud egyebet mint amit tanítóitól hall. Ezek a „törvény doktorai” látják a jelen felmentési kor végét s a sáfár példája szerint ők is arra törekednek, hogy elmulasztott tévedésüket helyreigazítsák és rendbe hozzák valami módon nyájukkal szemben elkövetett vétkes cselekedeteiket, mert kisebb vagy nagyobb mértékben elrejtették előlük a tudomány kulcsát. (Lukács 11:52) Így a nép többé-kevésbé — igazán csudálatos — a kísértő hatalma alá került annyira, hogy hamis ürügy alatt sok pénze veszett kárba. Az írástudók már szólják a népnek az igazságot némi mértékben, próbálják magukat kimenteni; iparkodnak kiszabadulni az összeroppanás sulya alól, a rájuk következő nyomoruságból, amelyben bukásukhoz érnek el. De azért a nyomoruságban is az erős szerepét fogja játszani. Mialatt azonban mindinkább ellene helyezkednek a nép érdekeinek, annál jobban nevelni fogják nyomoruságukat, mely az Írás szerint a közel jövőben várható.

Nem csudálkozunk azon, hogy a farizeusok több nehézséggel fognak szemben állani a közelgő nyomoruságban, mint a közönséges nép, annak elvakítása miatt. A katolikus papok borzasztó szenvedésen mentek keresztül a francia forradalom idején, mely fokozatosan, mint az árvíz vette őket körül. A francia forradalom teljesen a Jelenés 12:15 versének a beteljesülése. Hisszük, hogy a névleges egyház vezetői szenvedni fognak

e rendszer általános felborulásában, mely igen közel van — némelyek épen azért, mert zavarták az igazság képviselőit, a világosság hírvivőit, míg némelyek, mert visszatartották a nép jogait. Inkább partolták és követelték az igazságtalanságot, minthogy az igazság védelmére keltek volna, melyet bár jól tudtak, de politikai érdekből hallgattak, súlyos hibát követve el tettesek szolgálatuk által.

Egyénekenkénti sáfári felelősségünk.

Most pedig térjünk a harmadik részre és vigyázzunk, hogy a jelenlegi világosság fiai annyira okosak a szent élet gyakorlásában, mint a világ fiai a gonoszságban, sőt sokkal inkább, mert, míg a testi embereknél egyik gonosz törekvés a legtöbbször újtát vágja a másiknak, addig nekünk minden nehézségen diadalról-diadalra kell haladnunk, míg győzedelmesek leszünk és halljuk az áldott megnyugtató szavakat: (Máté 25:20, 21) „Jól van, jó és hű szolgám, a kevesen hű voltál, sokra bizlak ezután, nyerj tisztességet, királyi koronát Urad örömére.“ (10-12 vers) Igen; mikor a jóakaró barátságos emberek: **Mennyei édes Atyánk és jó Urunk** természetük részeseivé fogadnak bennünket az örök időn keresztül, (2 Péter 1:4) miután fogadásunk feltételeinek eleget teszünk annak vezetése alatt, ki szeretett bennünket s megvett drága vérével.

A mi tehetségünk, buzgóságunk és isteni tiszteletünk is hamis gazdagság volna az Úr megváltói érdemének, különösen igazságosságának hozzáadása nélkül: földi gazdagságainkhoz pedig több-kevesebb szeny tapadt, mikor e világ élete szerint gyűjtögettük, de ha azokat nem használjuk már a magunk dicsvágyának kielégítésére, hanem az Úr szolgálatára, ha nincs már nekünk külön akaratum, hanem a Fej alatt mindenek ékesen és szép renddel, a hit regulája szerint folynak életünkben és ha végtére önfeláldozásunk lángjának lobogása kellő fokban kielégíti az Atya tetszését s letesszük emberi akaratum után emberi testünket is, kifogyva a földiekből, a mennyeibe fogunk költözni, hogy a halandóságot elnyelje az élet.“ — 2 Kor. 5:4.

Ne félj hát kicsiny nyája Jézusnak! Zengje örömmel ajkad: „Csak őt szolgálom untalan, hisz lelkemet csak ő menté meg: dicső Királyom, Uram!“

szentekre háramló tanulság.

Jézus szavai tanítanak minket. Ő rámutat, hogy hogyan kell viselkednünk az igazságban és a világi javak használatában. Vajjon hajlandók vagyunk-e az önzésnek ellenállani és képességünk szerint az Urnak és nyájának a legodaadóbban szolgálni? Gondoljuk meg, hogy az Úr e példával is megmutatja

nekünk, mint követőinek, hogy milyen érzellemmel tegyünk valamit.

Használjuk tehát a nekünk adott talentumokat, úgy, hogy az Ő tervének előmozdítására legyen. És ha az igazság nyilatkoztatásáért hamisan vádolnának, **hagyjuk figyelmen kívül** és törekedjünk arra, hogy — amennyire lehetséges — szolgálatunk összeegyeztethető legyen az Úr iránt való hűséggel és szent szavaival.

A Mester azt mondja, hogy „mikor megfogadtok, befogadnak titeket az örök hajlékokba.“ Azok, kik befogadnak bennünket az örök hajlékokba: mennyei jó Atyánk és drága Urunk, valamint az angyalok is. Igérve van az a hívőknek, ha hamis gazdagságukat, földi érdekeiket feláldozzák és azt legnemesebb célra használják, nagy eredményt hozhat számukra. Valóban végre megadatnak nekünk az Úr által fölhalmozott áldások, amikor önfeláldozásunk pályája véget ér. Az Úr minden gyermekének meg kell halnia, mert ez a halálig tartó önfeláldozás célja. Akik ebből az osztályból valók, akik hamis gazdagságukat, földi érdekeiket feláldozták, mikor meghalnak, vagyis pályafutásuk véget ér, befogadtatnak az örökkévaló hajlékokba, mely a hithű osztálynak készített, kik több, mint győzedelmesek lesznek azáltal, ki minket szeretett. Ez a hajlék nem kézzel csinált, mert örökkévaló mennyben.

A barát szót nem csupán azokra alkalmazzuk tehát, kikkel barátok lettünk e vándor világban, hanem Isten a mi barátunk, ha — mint gyermekei — felszentelt életet élünk és nem hajlunk az önzéshez, ha használjuk a földi gazdagságot örömmel az isteni szolgálatra. Pályafutásunk bevégeztével így nemcsak azok lesznek barátaink, kiknek a szükség esetén önfeláldozásunk által hasznukra voltunk, hanem a függöny tuloldalán drága mennyei Atyánk, az Úr Jézus, a megdicsőült szentek és a szent angyalok is. **Áldott várakozás ez!**

A S Á F Á R

Az Úr sáfára lenni,
Mily dicső hivatás!
Aki ezt hűséggel végzi
Vár rá isteni áldás.
De ki csak ajkával mondja:
Szeretlek Téged Mesterem,
És ugyanakkor helyet ad
A gonosznak szívében, —
Az ilyen nem kerül el végzetét
S habár, mint szolga viseli nevét
Tisztétől eltávolíttatik,
Mert szolgálja Neki csak az lehet,
Aki szívében csak egyet szeret,
S ez egy — csupán a Krisztus lehet.

DR. ÁBRAMS ÉS AZ ELEKTRONELMÉLET *Irtta: W. T. H.*

A „FELHÖKISÉRLET“ és a többi fentebb említett módszerek a fizikusokat abba a helyzetbe hozzák, hogy az eddig ismert 92 atomfajta tömegét, nagyságát stb. megállapítsák. Ezeket az atomfajtákat atomsúlyuk szerint állították össze és oszályozták — a hidrogéntől, mint legkönnyebb atomtól kezdve az uránig, a legnehezebb atomig. Ez a táblázat a lista nagyon egyenletes emelkedését mutatja, ezen egyenletességnek összesen csak hatszori megszakításával. Ez a hat hézag nyilván arra mutat, hogy valahol a természetben még van hat atomfajta, amelyeket még nem találtak meg. Alább közöljük az összes ismert atomfajták teljes listáját súlyuk sorrendjében. Az elem neve előtt álló szám a mag fölösleges protonjainak a számát jelzi (következésképpen az e körül keringő elektronok számát), míg a nevek után álló rövidítések azon megjelölések, melyek alatt az elem a kémiában ismeretes.

1. Hidrogén	(H)	47. Ezüst	(Ag)
2. Hélium	(He)	48. Kadmium	(Cd)
3. Lithium	(Li)	49. Indium	(In)
4. Beryllium	(Be)	50. Cinn	(Sn)
5. Bor	(B)	51. Antimon	(Sb)
6. Szén	(C)	52. Tellur	(Te)
7. Nitrogén	(N)	53. Jod	(J)
8. Oxigén	(O)	54. Xenon	(X)
9. Fluor	(F)	55. Caesium	(Cs)
10. Neon	(Ne)	56. Barium	(Ba)
11. Natrium	(Na)	57. Lanthan	(La)
12. Magnezium	(Mg)	58. Cér	(Ce)
13. Alumínium	(Al)	59. Proseodym	(Pr)
14. Silícium	(Si)	60. Neodym	(Nd)
15. Phosphor	(P)	61.	
16. Kén (Sulfur)	(S)	62. Samarium	(Sa)
17. Chlor	(Cl)	63. Europium	(Eu)
18. Argon	(A)	64. Gadolinium	(Ga)
19. Kalium	(K)	65. Terbium	(Tb)
20. Calcium	(Ca)	66. Pyroosmium	(Ps)
21. Scandium	(Sc)	67. Holmium	(Ho)
22. Titan	(Ti)	68. Erbium	(Er)
23. Yttrium	(Y)	69. Tulium	(Tu)
24. Chrom	(Cr)	70. Aldebaranium	(Ab)
25. Mangan	(Mn)	71. Comopium	(Lu)
26. Vas	(Fe)	72.	
27. Kobald	(Co)	73. Tantal	(Ta)
28. Nickel	(Ni)	74. Wolfram	(Wa)
29. Réz	(Cu)	75.	
30. Cink	(Zn)	76. Osmium	(Os)
31. Gallium	(Ga)	77. Iridium	(Ir)
32. Germanium	(Ge)	78. Platín	(Pl)
33. Arzén	(As)	79. Arany	(Au)
34. Selen	(Se)	80. Hígany	(Hg)
35. Brom	(Br)	81. Thallium	(Tl)
36. Krypton	(Kr)	82. Olom	(Pb)
37. Rubidium	(Rb)	83. Bismul	(Pb)
38. Strontium	(Sr)	84. Polonium	(Po)
39. Iatrium	(I)	85. —	
40. Zirkon	(Zr)	86. Niton	(Ntl)
41. Niobium	(Nb)	87. —	
42. Molybdán	(Mo)	88. Radium	(Ra)
43.		89. Aktinióm	(Ac)
44. Rothenium	(Ru)	90. Thorium	(Th)
45. Rhodium	(Rh)	91. Uran XII	(Ur)
92. Palladium	(Pd)	92. Uran	(Ur)

E 92 különböző atomfajtából tevődik össze ma az előttünk ismert anyag. Aránylag könnyű dolog egy anyagot kémiaiilag megvizsgálni és megállapítani, hogy ezen ismert atomikus elemek mily összetétele alkotja molekuláikat. A tiszta víz molekulái tudvalevőleg 2 atom hidrogénből és egy atom oxigénből állanak. A közönséges konyhasó a klornátrium elnevezéssel nátriumból és klorból áll egyenlő részekben. Vagyis minden egyes só-molekula mindkét fajtából egy-egy atomot tartalmaz. Majdnem mindegyik anyag, amellyel a mindennapi életünkben dolgunk van, különböző atomok összekötése, azonban egyes anyagok, mint arany, ezüst, réz, nikkell, vas, cin, mint azt az atomtáblázat mutatja, egészen elemiek. Azon-

ban ezeket is csak ritkán látjuk tiszta állapotukban, tudniillik valami keverék nélkül.

Noha a atomtáblázaton 92 szám fordul elő, mégis 6 kitöltetlen számot is látunk. Ez azt jelenti, hogy mostanáig tényleg csak 86 elemet fedeztek fel. Hogyha a természet a tökéletes fokokra való beosztást (vagyis: az atomsúly fokozatos növelését) a legkönnyebbtől a legnehezebbig betartja, úgy bizonyára a most még hiányzó hat atomot is létrehozta. Kétségtelen, hogy ezek az atomok meg vannak valahol a földben és végül meg is fognak találni. Amint másokat is csak nem régen fedezték fel, úgy még ezek is napfényre kerülnek majd. Valószínűleg nagyon ritka anyagok lesznek, amelyek talán a föld felszíne alá vannak rejtve, ahova az ember még be nem hatolt. Bizonyos más atomfajták is csak elméleti feljegyzésük után fedeztetek fel és azt találták, hogy elfoglalhatták a kémiai táblázaton nekik kijelölt helyet.

1922 és 1923-ban két ritka anyagot fedeztek fel, amelyeket a felfedezőik új alapanyagoknak tartanak, mivel a hiányzó 6 atomfajta közül kettőnek megfelelnek. Az egyik Coltium, a másik Hafnium. Azonban ez még vita tárgya a tudósok között. Ea majd egykor ez a hat hézag ki lesz töltve, úgy a természet hatalmas könyvében egy további könyv fog lezártni és nyitva lesz az út a megnövekedett tudás kihasználására és értékesítésére.

Természetes, hogy az a lehetőség is meg van, hogy még további atomokat is fognak felfedezni, amelyek nehezebbek az uránnál, ámbar sok fizikus ezt valószínűtlennek tartja, amint hogy azt sem várják, hogy egy, a hidrogénnél könnyebb atomot fognak felfedezni. Utóbbi, amely csak egy protonból és egy elektróból áll, mindig mint egység szerepelt az atomcsaládban és még ma is tartja a helyét, noha a fizikusok igen buzgó tevékenységet folytatnak ezen a téren. Ép úgy tartja magát az Uranium a lépcsőzet másik végén.

Az uran volt az első radioaktív anyag, amelyet találtak és ezen korszakalkotó felfedezés csak három évvel előzte meg a huszadik évszázad elejét. Bizonyíték van arra nézve, hogy ez az eredete minden radioaktív elemeknek, azaz, hogy az összes elemek a táblázaton 91 visszafelé 82-ig tényleg az urántól erednek. Ezért felteszik, hogy az idők folyamán minden urán thorium, aktinium, rádium, uron, polonium és bizmut, valamint a két még meg nem talált fajta, amely a niton előtt és után van, ólomá alakultak át és hogy ez a két atomfajta csak jellegzetes fokozatai egy lassu bomlási folyamatnak. Azonban e feltevést illetően még nincsenek elegendő bizonyítékaink.

A hidrogén és a hélium kivételével a protonok és elektronok száma az egyes atomfajták magjában még nem ismeretes; azonban amint láttuk, a magban lévő protonok nagyobb száma vagy túlsúlya meghatározza a keringő elektronok számát egy rendszerben (és ezért egyben az atomsúlyát is), ezt egész bizonyosan tudjuk. E mellett egyes atomfajtáknak más atomfajtákkal való rokonsága, amely a molekulák képzéséből ered, értékes tanítás a keringő elektronok elrendezését illetően saját atomrendszerük magja körül.

„AZ IDŐK JELE“

A mi Urunk Jézus nagy jövendölésében (Máté 24-és) a régi világrend végének különös jeleképpen a hittől való általános elszakadás is említettik. Ez az elszakadás különösen a világháboruban az evangélium szolgái részéről abban jutott kifejezésre, hogy az emberiség színe-javát beleprédikálták a lövészárkokba. Az alábbi hírlapi közlemény az ilyen lelkipásztorok lelkivilágába nyújt betekintést:

Az egyház és a háboru

„Ezen a helyen nem régen foglalkoztunk egy evangélikus kardcsörtető keresztyéniséggel, aki „keresztyén“ szempontból legfőbb feladatként egy új hadsereg megszervezését tekinti. S hogy a kath. egyház soraiban is vannak hasonló érzelmű lelkészek, a következő eset mutatja. Bielmeier jezsuita atya a „Német Néplap“-ban azzal az ellenvetéssel szemben, hogy keresztyén lelkészek a háboruban megáldották a fegyvereket, a következőképp nyilatkozik:

„Nem minden háboru ütközik Krisztus szellemébe, a Biblia és Krisztus csak az igazságtalan háborut részesíti elítélésben. Hogy melyik részen volt az igazság vagy az igazságtalanság a világháboru alatt, mint tudjuk, még e mai napig sincsen eldöntve. Minél fogva úgy az egyik, mint a másik részen jó lelkiismerettel vonulhattak háboruba a katonák és az egyház az egyik részen épen úgy, mint a másikon áldást kérhetett a fegyverekre. Mert ezáltal egyik félnek sem tette oda az igazságot, sem pedig nem döntött a jó-gósság vagy jogtalanság felett.“

Ez az ember nem hiába lett teletömve Loyola Ignác tanáival. Az ő fejtegetése egy értékes jezsuita-fogás. Csak az igazságtalan háboru keresztyénietlen, — de mivel szükségtelen tudni, hogy mely részen van az igazság és az igazságtalanság a jámbor lelkész mindkét részen megáldhatja a fegyvereket, mely tömeggyilkolást van hivatva rendezni! Amen.“

„Vallásszabadság“

Hetekkel ezelőtt egy cikk jelent meg egy előkelő városi napilapban, mely idézi a kormány egyik tagjának a vallásszabadságról szóló nyilatkozatát. A miszter többek között ezeket mondotta: „Hollandia hírével Románia az egyedüli ország, ahol a legnagyobb vallási türelem uralkodik.“ Ez igazán egy örvendetes nyilatkozat... sajnos, csak nyilatkozat maradt. Nem szólva a „bizalmas“ rendeletekről, melyeket a belügyminiszterium utján küldenek, az egyházi hatóságok a főszoibabirákhoz az ugynevezett vallási székták ellen. Igazán hajmeresztő események történtek, amelyekről hisszük, hogy a magasabb fórumoknak nincs tudomásuk, éppen ezért bátorokunk számtalan eset közül egyet közölni.

A görög katolikus husvét 2 napján Lunca de Tisa fevezetői községben összegyűltek az ottani Biblia-tanulók, névszerint: Vasile Mészáros, Nicolae Mészáros, Vasile Corsuc, Mészáros Anna és Elena Greaga

lunkai lakosok, tehát összesen ötön és azonkívül két szomszédjuk, kik a hallgatóságot képviselték.

Az ottani gör. kath. „lelki-anya“ névszerint Zsellerei főtisztelendő úr tudomást szerezve a dologról, hívatta a község érdemes biráját és a nagybocskói csendőrőrsről három csendőrt, kiket miután jól megvendégelte őket, a bíró uram vezetésével Nicolae Mészáros házába delegált.

Ezek behatolták a házba a szokásos „dicsértessék a Jézus“ köszöntéssel, majd a Jézust valójában dicsőítő 5 tagu hívő társaságot a bíró házához vezették, ahol egyenként a legbarbárabb módon ütlegettek. Onnan elkisérték őket a nagybocskói csendőrlaktanyába. Éjszakára ott tartották őket és másnap, kedden reggel, elkisérték őket Szigetre. A szigeti csendőrlaktanyában ismét pofozásra került a sor, különösen az egyiket, Mészáros Vasile-t, úgy helybenhagyták, hogy napokig fogja hordozni az emlékét. Szerdán délután 2 órakor a sziguranciára kisérték a meghurcolt embereket, ahol már nem tartották őket fogva, de a sok „elfoglaltság“ miatt csak csütörtökön hallgatták ki őket és miután semmi hibát bennük nem találtak, a három napig meghurcolt és a csendőrök által összevert embereket szabadlábra helyezték.

Azután a fentnevezett „lelkiatya“ magához hívatta a két hívőasszonynak nem hívő férjét, kiknek a következő keresztyén lelkipásztori tanácsot adta:

„A ti feleségeitek olyanok, mint a rüh, az egész falut meg fogják mételyezni. Azért én azt tanácsolom nektek, hogy zavarjátok el őket.“ Erre a meglepett férjek azt kérdezték a „lelkiatyától“, hogy ők mit csináljanak asszony nélkül!? A felelet ez volt: „Vegytek el egy cselédleányt és éljetez vele törvénytelenül.“ De akkor vétkezünk?! A tisztelendő erre azt felelte nekik: Ha egy napon hetvenszer paráználkodtok is, gyertek gyónni és áldozni és Én, valamint a jó Isten is megbocsájtunk! Ha pedig hívő asszonnyal éltek, sohasem lesz megbocsájtva nektek.“ Majd a kétkedő férjeknek a következőket mondotta: „Ha nem akarjátok ezt, akkor üssétek agyon őket, ha másképp nem hagyják el ezt a csunya vallást, akkor legalább „törvényesen lesztek elválva“ feleségeitektől.“

A gyötrelemtől féltő férjek közül az egyik mindkét tanácsot visszautasítva elhagyott, míg a másik megfogadva a „lelkipásztor“ utóbbi tanácsát, hazament és a legborzalmasabb módon kinozni kezdte a feleségét. Először jól összeverte az amugy is beteges asszonyt, kivel azelőtt oly boldogan élt, majd „szentelt“ bort öntött az asszony szájába és ismét ütlegetni kezdte. Másnap az asszonynak a szülei beszállították a hitéért és meggyőződésért szenvedő asszonyt a kórházba.

Hiszük, hogyha a szigeti vikárius úr tudomására fog jutni ez az eset, megfogja inteni a tulbuzgó tisztviselőjét, vagy pedig, amint a történelemben ez gyakran előfordult, elő fogja léptetni buzgalméért s valamelyes érdemkeresztet tűz mellére s nem lehetetlen, hogy még a „szentek“ közé fogja iktatni,

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK

KÉRDÉS:

Egy szocialista a következő kérdést tette fel: Ki teremtette az Istent és honnan származott ő, ha ő teremtett mindent?

Szíves felvilágosítást kérek arra nézve, hogy az ilyen kérdésekre mi legyen a leghelyesebb és legrövidebb felelet részünkről?

FELELET:

Habár e kérdés egy cseppet sem ildomos, mindazáltal nem zárkózunk el a válaszádtól s a következő felelettel szolgálunk:

Első sorban is azt a kérdést tesszük fel: Agyszerünk berendezése általában megfelelő-e azon célra, hogy segítsége igénybevételével felfoghatnánk a végtelent? Avagy öt érzékszervünk bármelyike képes-e végtelen dolgok felfogására?

Kezdjük ebbeni vizsgálódásunkat első sorban is a halló szervünkkel.

Képesek vagyunk-e egy bizonyos távolságon túl elhangzó szó felfogására vagy észrevételére? Ugyebár nem. Egy bizonyos távolságon túl elröppenő hang nem közvetítettik halló szervünkhöz. A rádió készülék igénybevételével azonban ezer és ezer mértföldnyi távolságban elhangzó szót is felfoghatunk. Azonban ennek is van egy végső állomása, amelyen túl nem mehetünk. Egy figyelmeztető pózna áll az állomásnál, amely „Megállj“-t parancsol nekünk. S ha e parancs dacára az állomást áthaladni merészelnék, úgy a katasztrófa elkerülhetetlen.

Igy vagyunk látószervünkkel is. Igénybevételével csak egy bizonyos határig vagyunk képesek látni, — s ezt nevezzük látóhatárnak. A látóhatárt kibővíthetjük, ha egy emelkedettebb helyre megyünk akár egy távcső segítségével. De legyen bár ez a magasság bármily nagy is, avagy a távcső bármily tökéletes is, végül is kialakul egy láthatár, amelyen túl már nem láthatunk. S ha mégis azon volnánk, hogy a láthatáron túl is lássunk, s folyton azon erőlködnénk, hogy ezt megtegyük — bár erre nézve megfelelő eszköz nem állana rendelkezésünkre — akkor nem csupán meddő kísérletet tennénk, de mert az ésszerűség korlátait lépnénk át ezáltal, minden bizonnyal olyan dolgok cselekednénk, amely ellentétben van az ésszerűséggel.

Igy van ez többi érzékszervünkkel is és agyképességünk sem kivétel ez alól. Nem hogy a végtelent nem vagyunk képesek felfogni, de a mindennapi életünkben észlelhető fizikai és lelki jelenségekkel szemben is csütörtököt mond ismeretünk. Még saját létünket sem tudjuk megmagyarázni. Sok föltétlennek és

megtámadhatatlannak vélt igazság mozdítottatik ki sarkából s elméletek, amelyek pár évtizeddel ezelőtt uralkodtak a közvéleményt, ma már a lomtárba tétettek. S ha ily egyszerű, a mindennapi látható dolgokra vonatkozó ismeretünk és tudásunk oly szűk határok között mozog, mit akarunk ily képességgel a láthatatlan és végtelen dolgok kikutatásához fogni, ha még hozzá tudjuk azt, hogy tudásunk és ismeretünk még a látható földi dolgokkal kapcsolatban is olyannyira hiányos?

Mily kicsinyek és törpék vagyunk mi emberek! Én mi, akik legtovább 70—80 évet élünk a sárteken, akik nem tudjuk megakadályozni, hogy egy bacillus kioltsa életünket, akik 6000 év óta még azt a módot sem tudtuk kitalálni, hogy a háboru bacillusa elleni övszerfeltaláljuk, akik még a XX-ik században is (a civilizáció nagy dicsőségére!) dicsekedve hordozzuk mellükön a „kitüntetést“, mely bizonyosága annak, hogy mily hidegvérrel küldtük egy „bátor“ szuronyvitézesel a másvilágra sok szenvedő árva gyermek édes anyját és sok gyászoló özvegy hitvesét, akik ma is gyűlöljük azokat, akiket édes anyjuk nem oktathatott arra a nyelvre, amelyre minket oktattott édes anyjuk, akik ma a XX-ik század kezdetén magas „kulturális“ nevében civakodunk és marakodunk, mint véredek, megkockáztatjuk e kérdés föltevését: Ki az, aki a világegyetemet teremtette és honnan van ő?

Te kérdező! bárki is légy, csak egy halandó ember vagy, véges elmével felruházott teremtmény, mint én a te vándortársad. Kérlek azért, szállj magadba és gondolkozzál: vajjon véges elme felfoghat-e végtelent, halandó, halhatatlanságról tud-e magának fogalmát alkotni? Ahelyett ismerd meg őt munkáiból: tudd meg, hogy ő van és te is ő általa. S a kérdés: hogy miként állott ő elő, egyszer s mindenkorra elvolítsd el elmédőtől. Mert e kérdés fölvetése, hogy megközelítő hasonlattal éljek, ép oly alaptalan, mint hogy egy az élő lények legalsóbbrendű tagja ezt a kérdést vetné fel: Ki vagy te ember és honnan állottál elő? E hasonlat azonban nem teljesen találó, mert ez esetben mindkettő teremtmény, míg a kérdésben Teremtő és teremtményről esik szó. S ha az említett alsóbbrendű állat és ember között oly nagy értelmi különbség áll fenn, mily mérhetetlen nagy ür választja a teremtményt az ő teremtőjétől.

Találón mondja a költő:

„Isten, kit a bölcs lángesze föl nem ér.
Csak titkon érző lelke óhajtván sejt,
Léted világít, mint az égő nap,
De szemünk bele nem tekinthet...“